

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 4. Dissolvuntur breviter variorum argumenta contra scientiam Dei
Mediam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

media, visio divina circa istam Tyriorum dispositionem olim actu existentem, ut inde certò cognoscat eorum pœnitentiam sub conditione futuram.

Sed contra, Supponere videtur hæc responsio, minorem affectum in vitia, accedente majori impulsu gratiæ, necessariò succumbere, & voluntatem gratiæ tunc impellenti infallibili lege obscurandam: unde sequetur, pœnitentiam sic prævisam non fore liberam, atque ita hanc responsionem impingere in doctrinam Jansenii de gratia victrici: parum enim referre videtur, si ve major impulsus gratiæ necessariò victricis componatur cum minori affectu in vitia, si ve cum minori inclinatione concupiscentiæ, modò voluntas sub illis constituta ex vi intrinseca & infallibili istius gratiæ ad actum pœnitentiæ determinari debeat.

Quamquam & hæc objectio, in hypothesi quam supponit, eodem cum priori vitio laboret. Gratis enim assumitur Tyrios & Sydonios, homines insigniter impio, minori affectu suis vitiis adhaesisse, quam Judæos Bethsaidæ incolas, qui Dei notitiâ, & lege, & plurimis divinæ ultionis exemplis instructi erant, quibus poterat vehementior in vitia affectus non parum elidi. Et in hoc ipso consistere videtur vis exprobrationis divinæ, quod cum Tyrii & Sidonii infideles majorem haberent obicem conversionis, facilius tamen per eadem miracula, eandemque gratiam liberum voluntatis arbitrium ad pœnitentiam inflexissent.

Quod si adhuc de Tyriorum moderatori in vitia affectu benignius hic sentiendum esse contendas, cogere etiam ad Sodomitas idem patrocinium extendere. Nam in eodem contextu de Capharnaoo Judæorum urbe continuo subiungitur; *Si in Sodomis facta fuissent virtutes quæ in te, forte mansissent usque in hodiernum diem*, nempe per securam conversionem & pœnitentiam. An ergo cognovit Christus scientiâ visionis Sodomitas minori affectu ferri in sua vitia, quam Judæi Capharnaïtæ suis erroribus adhaerere? Ac contra, ipsa Scriptura disertè testatur *Genesis 13*. Sodomitas fuisse homines pessimos, & in suis vitiis ad extremum induratos: & tamen horum pœnitentia conditionata præ Capharnaïtis à Christo cognita, & prænnunciata fuit, non utique ex minori in vitia affectu, qui ultricibus è cælo flammis ac sulphure cohibendus erat; sed ex ipsa libera, ac laudabili voluntatis ad pœnitendum determinatione sub conditione futura, & per scientiam mediam prævisâ. Neque video quorsum, ob expositionem tam parum solidam, aliqui scientiæ mediæ patroni judicaverint hunc Scripturæ locum non satis illi patrocinari.

Probatum secundò assertio, ex Ratione, quâ simul scientiæ mediæ singularis usus, ac necessitas declaratur. Quia ad salvandam libertatem & meritum nostrorum actuum necesse est dicere, omnes gratias quæ ad actum eliciendum proximè conducunt esse indifferentes, sic ut voluntas illis habitis possit se ipsam determinare sive ad agendum, sive ad non agendum: actio enim ad quam voluntas non à se, sed ab alio principio determinatur, non potest esse voluntati libera, aut meritoria. Et tamen ex altera parte necesse est asserere aliquas gratias sic dari à Deo ut infallibiliter inferant actum voluntatis creatæ, cum non possit Deus homines certò destinare ad

merita gloriæ aternæ, nisi per gratias quas novit fore efficaces. Hæc autem duo optimè conciliantur per scientiam mediam, & non ita per viam cui alii insistent. Nam posito quod Deus istâ scientiâ videat, Si Petrus in talibus circumstantiis habeat hanc gratiam eliciet actum amoris Dei, potest decernere Petro dare in talibus circumstantiis illam gratiam: atque ita decernet gratiam quæ infallibiliter inferet effectum, liberè tamen penendum, ex determinatione libera Petri per scientiam mediam prævisâ. At verò absque ista scientia non ita apparet, quâ ratione possit dicta efficacia gratiæ à Deo danda cum libertate voluntatis conciliari. Debet enim illa efficax & infallibilis connexio gratiæ cum actu provenire, vel ex ipsa natura & entitate gratiæ, per se determinantis, & sic non relinquet voluntatem proximè indifferentem ut possit seipsam determinare: vel certè ponet aliud quo proximè determinetur, in præjudicium libertatis. Quæ difficultas plures etiam ante Jansenium, in eum errorem impulit, ut absolute negarent ad libertatem requiri illam voluntatis indifferentiam. Hunc nos scopulum existimamus aptissime declinari per usum scientiæ mediæ jam expositum, alii aliter, quorum varias & probabiles de hoc puncto sententias dabimus infra in Controversia septima.

§. IV.

Dissolvuntur breviter variorum Argumenta contra scientiam Mediam.

Objiciunt primò, Scientiam mediam auferre Deo rationem primæ causæ, & primi liberi. Absit tantum nefas à Scientia illa minimè noxia. Probant tamen, Quia supponit liberam determinationem voluntatis creatæ conditionatè futuram, ante omne decretum actuale, & determinatum voluntatis divinæ. Esto: Quid inde piaculi, quod Causa prima considerata in statu conditionato nihil actu agat, ubi actu nihil agitur. Sic enim in simili forma argumentor, & ostendo ex illa objectione sequi, Scientiam etiam simplicis intelligentiæ auferre à Deo rationem primæ causæ, & primi liberi: Deus ut cognoscens per scientiam simplicis intelligentiæ objectum in statu possibilitatis v.g. actum creaturæ possibilem, nullum de eo objecto habet actuale decretum: ergo Deus ut sic cognoscens non est prima causa, aut primum liberum. Si claudicat hæc sequela, vacillat & ista; Deus per scientiam mediam cognoscens objectum in statu conditionato nullum de eo habet actuale decretum: Ergo Deus ut sic cognoscens non est prima causa, aut primum liberum. En utrobique error idem manifestat, quod nempe exigatur in statu non absoluto divina libertas absolute exercita.

Debet igitur hic primum liberum sive primum determinans sumi proportionatè ad statum in quo objectum consideratur, hoc est, in statu possibilitatis, Deus est primum liberum sive determinans, non actu, sed possibiliter: in statu conditionato Deus est primum liberum non actu, sed conditionatè, sive, esset primum agens liberè si conditio poneretur: in statu autè absoluto Deus est primum liberum actu & absolute. Cum ergo pro illo triplici statu, in quo res eadem considerari potest, Deus sit primum agens & primum liberum, nullo prorsus modo

Arde
Kin

theo-
logia

modo per scientiam mediam excluditur à ratione primi agentis, liberi, determinantis. Nec impedit illa quo minus omne agens, & liberum creatum à Deo volente & decernente accipiat & ipsam potentiam eligens, & totum actum electionis, relativè ad statum possibilem, conditionatum, aut actualem, in quo res à mente nostra consideratur existere. Hoc si ritè attendatur, multum difficultatis, & contentions evanesceret.

Objicies tamen secundò: Scientia media lædit in hoc libertatem divinam, quod non proponat Deo objectum suum cum indifferentia ad existendum, vel non existendum, sed exhibeat determinatè futurum, si ponantur certæ circumstantiæ, quasi præveniendò determinationem divinam.

Respondeo negando assumptum: & iterum moneo, frustra objici lesionem aut impedimentum libertatis in statu conditionato, ubi non datur locus libertati exercendæ, quæ tantum actu exerceri potest in statu absoluto. Cæterum non proponit scientia media actum voluntatis humanæ futurum sine dicta indifferentia, nisi ex hypothesi quod Deus liberè vellet suam gratiam, & concursum, & reliquas conditiones præbere, cum quibus prævidetur connectenda actio voluntatis humanæ, adeoque actus conditionatè prævisus per scientiam mediam, supponit etiam conditionatum exercitium libertatis divinæ, sive, quod hoc exercitium actu esset, si actura foret voluntas creata. Non enim concipitur hæc actura, nisi supponantur ad futura omnia ex parte Dei ad agendum requisita.

Objicies tertio: Cum scientia media non consistit libertas voluntatis creata: Posito enim auxilio divino, & scientia media quæ Deus novit, si detur hoc auxilium in his circumstantiis habiturum effectum, non potest non sequi consensus voluntatis creata.

Respondeo, Si ita noxia est libertati humanæ scientia media auxiliî indifferentis, vix prævisioni prædeterminationis physica, actum per se infallibiliter inferentis. Nihilominus, admittunt adversarii Deum prævidere, si ponatur prædeterminatio physica, voluntatem liberè consenturam: Si ergo scientia conditionata futuræ prædeterminationis, non tollit libertatem voluntatis humanæ, quomodo eam tolleret scientia conditionata auxiliî indifferentis, quod ex parte sua voluntatem indeterminatam relinquit.

Ad rationem itaque allatam, in forma dico: Posito auxilio divino, & ista scientia media, non potest non sequi consensus voluntatis humanæ, necessitate aliqua simpliciter antecedente istum consensum, nego; necessitate aliqua consequente & præsupponente liberum exercitium voluntatis, concedo; hæc autem præscientia non potest tollere illam libertatem cuius exercitium à præscientia non pendet, sed potius illa præscientia dependet à determinatione conditionata & libera ipsius voluntatis. Per scientiam itaque mediam ideo solum novit Deus Petrum consenturum, si ponatur in his circumstantiis, quia reipsa in illis constitutus ad consensum liberè se resolveret. Nulla igitur hic est necessitas nisi merè consequens ex hypothesi liberæ determinationis voluntatis humanæ, cum absolutè fuerit in potestate Petri efficere ut Deus hanc scientiam non haberet, sed contrariam de negatione consensus, si nempe Petrus in illis circumstantiis positus nollet consentire.

Quinimo, si voluntas esset instructa gratia, & concursu Dei, & aliis ad agendum proximè requisitis, eodem modo actum eliceret etiam si scientia illa à Deo penitus abesset. Ita enim præscientia conditionata, quæ in actu nullo modo influit, non requiritur ad hoc ut voluntas possit agere; uti aliqui præpostè concipiunt, sed ut Deus in decernendo actu libero creaturæ procedat providè, & non cæco modo, per auxilia & media indifferentia, cum quibus non potest cognosci conjungendum esse effectum, nisi id exploraret beneficio scientiæ mediæ; sine qua in obtinendo efficaciter actu libero, dirigendæ essent à Deo sui gratiæ eventus incerto: sicut ab homine emittuntur scopum plures sagittæ, de quibus incertus est an hæc, an alia scopus attingeretur, cum singulæ ad hoc sint indifferentes, & possint à scopo aberrare.

Instabis. Etiam admitteretur scientia media esse posterior consensu voluntatis creata ut conditionatè futuro, est tamen illa prior eodem consensu in statu absoluto, sive ut est absolutè futurus, & stante illa præscientia necessariò sequitur: Ergo scientia media aufert libertatem istius consensus ut est absolutè futurus.

Respondeo distinguendo antecedens: Scientia media est prior consensu absolutè futuro aliqua prioritate rationis, in quantum dirigit Deum ut actum futurum absolutè decernat, concedo antecedens: Est prior consensu absolutè futuro aliqua prioritate nature, per modum causæ influentis, nego antecedens. Tantum enim requiritur illa scientia in Deo, ut cognoscatur consensus ille positus mediis indifferentibus infallibiliter secururus, non verò ut illa in actum influat. Quinimo positus ceteris prærequisitis actus ille non minus eliceretur, etiam si scientia media abesset, ut supra ostendi, uti & ipsam scientiam mediam potius dependere à libero exercitio hujus actus sub conditione futuri.

Quomodo verò universum scientia mediæ, aut alia, quæ sic præcedunt actum liberum ut ab ipso libero actus exercitio dependeant, nullo modo officiant libertati, clarius elucefcet ex similitudine Umbrae, quæ Corpus nostrum antecedit quando sol nobis à tergo obvertitur. Nihil enim ambulantis libertati obest illa umbra necessariò antecedens, cum illa non obstante possit homo pro suo arbitrio huc, vel illuc ambulare, & efficere ut hæc, vel illa umbra præcedat, quamvis ex hypothesi quod ster ad solem retro lucecentem debeat aliqua umbra hominem antecedere. Est autem rerum futuritio quasi quædam umbra intelligibilis, quæ licet, intervallo temporum, rerum futurarum existentiam antecedit, ab hanc tamen futua existentia, tota illa antecedens futuritio dependet. Non potest igitur illa futuritio aut prænotio rerum futurarum libertati præjudicare, etiam si res quæ est, vel esset futurus, per suam futuritionem antecedentem, seipsam quodammodo objectivè antevertat, uti umbra quasi quid idem cum corpore, ipsum corpus antecedit. Quæ similitudo facilius accommodabitur rebus quæ tantum sub conditione essent futuræ, si more Mathematicorum nunc consideremus astrorum umbras sive eclipfes, quæ post viginti millia annorum essent futura, quamvis forte mundus tam diu non stabit; adeoque eclipfes illæ nunquam sint futura, habent tamen nunc suam futuritionem in mente Mathematicorum.

ticorum. Sic etiam futuritio conditionata non causatur ab ullo quod actu est. vel erit, sed ab eo quod est si conditio poneretur. Et per hanc similitudinem aptè explicari potest, quo pacto omnis Dei præscientia, prædefinitio, prædestinatio, reprobatio, quamvis fuerint ab æterno, non tollant hominis libertatem, sed à nostro arbitrio benè, vel malè operante dependeant, quòd agrè capiunt rudiores.

Objicies quartò : Usus ille scientiæ mediæ favere videtur errori Semipelagianorum. Si enim Deus in distribuenda gratia dirigatur per scientiam illam conditionalem, sequetur opera conditionatè ponenda, esse causam cur Deus hanc gratiam homini largiatur, in hoc autem errarunt Semipelagiani.

Respondeo, negando assumptum : Ad argumenti sequelam dico, Opera conditionatè ponenda, etsi sint certo modo causa finalis, ad quæ obrinenda conceditur gratia, non esse tamen opera illa causam meritoriam, aut impetratoriam gratiæ, sic ut illa nondum existentia gratiam sibi à Deo tanquam præmium concedi postulent, hoc autem contendeant Semipelagiani. Cum enim vellent omnem Dei gratiam homini dari ob merita ejus naturalia prævisa, & sæpe non reperirent merita absolutè futura, recurrerant ad merita, sive bona opera conditionatè ponenda, sic ut assererent ex duobus infantibus mortuis uni prædestinari Baptismum, & alteri negari, eò quod Deus prævideret, si supervivissent, unum benè acturum, alterum malè : Item uni adulto, non alteri, fidem predicari, eo quod Deus præsciret hunc, non illum, crediturum si fides illis annuncietur. Ista autem doctrina etiam apud defensores scientiæ mediæ proflus erronea est, cum certum sit nullum opus, nisi absolutè existens, præmium aut panam mereri : imò constet multos præmaturè mori ac salvari, qui si diutius vixissent, in multa demerita, & peccata incidissent, juxta illud Sapientiæ 4. *Raptus est ne malizia mutaret intellectum ejus* : quem proinde locum sibi adversum, teste S. Augustino *lib. de Prædest.* Sanctorum cap. 14. Semipelagiani repellabant, tanquam è libro non canonico citatum.

Causa itaque motiva cur Deus det alicui gratiam quam prævidet fore efficacem, potius quam merè sufficientem, est ipsa Dei bonitas, quam non tenetur in omnes æqualiter exercere : præscientia autem conditionalium proponit Deo opus bonum conditionatè futurum, uti dixi, non ut causam meritoriam gratiæ efficacis, sed tantum ut causam finalem, quæ non movet actu existens instar meriti, sed per modum objecti futuri, & per mediâ procurandi, juxta illud D. Thomæ *quest. 23. art. 5. ad primum.* Usus gratiæ præscitus non est ratio collationis gratiæ, nisi secundum rationem causæ finalis.

Objicies quintò : S. Augustinus agens contra Semipelagianos, scientiam mediâ non agnoscebat. Nam teste Prospero in epist. ad S. Augustinum, Semipelagiani credebant ab Augustino sub nomine prædestinationis, fatalem quandam induci necessitatem. Atqui istius necessitatis nulla poterat esse apparentia, si prædestinatur gratia indifferens, quæ per scientiam conditionalium certò cognoscitur consensus voluntatis liberè obtentura. Ergo D. Augustinus illam scientiam non agnoscebat.

Respondeo, Etsi S. Augustinus in statuenda præ-

destinatione usus fuisset scientiâ mediâ, potuisse nihilominus Semipelagianis videri, etiam cum illa, non satis salvari hominis libertatem : Sicut etiamnum multi contendunt per prædefinitioem nixam scientiæ mediæ creaturæ libertatem everti, uti supra vidimus in objectione quarta, quamvis è contra alii existiment eâ positâ nullum esse evertendæ libertatis periculum.

De cætero, notam fuisse S. Augustino, aliisque Patribus scientiam illam conditionalium, sive mediâ, patet vel eo, quod noverint ex Scripturis Deum præscivisse, quid acturi fuerint Ceilitæ si David apud eos mansisset; & quid visis Christi miraculis fecissent Tyrii & Sidonii, de quibus supra. Atqui S. Augustinus & Patres non agnoverunt de actionibus istis sub conditione futuris decreta conditionata quæ ponunt Thomistæ, sæpè enim disertè docet S. Augustinus, non omnium rerum, quarum est in Deo præscientia, earum etiam esse prædestinationem sive decretum, sed prædestinationem esse de rebus bonis tantum, præscientiam etiam de malis. Ergo debet S. Augustinus cum aliis Patribus, ad præscientiam istarum actionum, maxime malarum, scientiam mediâ agnovisse.

His breviter dissolutis, Non parum subit admirari, argumenta ista ab adversariis jactari tanquam tela scientiæ mediæ, ac molinistis fatalia, cum tamen ex iis præcipua facillè possint unico verbo infringi, & in suos Authores retorqueti, ut jam ostendo.

Jactant imprimis S. Augustinum in concilianda gratia cum libertate nomen scientiæ mediæ nunquam usurpasse. Sed ne hoc prolixè disputetur, ita fit, quid inde? Nupiam gratiæ per se determinantis, nupiam physicæ prædeterminationis, nupiam istius decreti ex parte actus absoluti &c. nomen disertè expressit. An idè agnosces hæc quoque penitus repudianda tanquam S. Augustino ignota? Nihil igitur hinc in scientiam mediâ potius quam in adversariorum doctrinam invidiæ redundat.

At urgent alii D. Augustinum scientiam mediâ in Semipelagianis disertè reprobasse. Sed contra : Si scientiam hanc ne quidem de nomine novit, quò pacto eam disertè reprobavit? Dico igitur, S. Augustinum scientiam in Deo mediâ nunquam repudiasse, admitto tamen quandoque malum ejus usum in Semipelagianis reprehendisse. Verùm quid inde conicies? An non potest rei optimæ abusus esse pessimus? Si hac tempestate Calvinistæ gratiâ per se prædeterminante sic abutantur, ut perperam doceant per eam humanæ voluntati necessitatem inferri, an idè admittes gratiam illam esse Calvinianam & è Scholis relegandam.

Sed inquires, Semipelagiani olim aiebant, aliquos infantes præ aliis ante mortem baptizari, & quosdam adultos præ aliis ad Fidem efficaciter vocari, quia nempe Deus per scientiam mediâ prævidit illos postea si superviverent fidem liberè amplexuros; quod ab Augustino & Ecclesiâ universâ merito damnatum fuit.

Respond. Semipelagianos in eo damnatos esse, quod dicerent opera bona ex viribus nature, & tantum conditionatè futura, vim habere meriti, & ad salutem conducere, non quòd assererent ea opera à Deo sub conditione fuisse prævisa.

Hoc si neges, & porrò contendas, illorum errorem

Arde
Kin

Theo-
logia

rorem in hac præscientia situm fuisse, Vide ne teipsum non minus quam tuos Adversarios incautè impugnes. Nam & ipse, saltem in decretis conditionatis, præscientiam de omni objecto etiam sub conditione futuro in Deo admittis; & tamen ex præscientia sic habita sequetur vim meriti absolutam competere operibus ut conditionatè futuris, si id ex vi scientiæ mediæ sequi debeat: Parum enim refert sive Deus in decretis, sive per scientiam mediam opera illa præcognoscat ad hoc ut rationem meriti obtineant, in quo illis attribuendo hæretici illi meritò damnati fuere. Atque ita ut alios in Pelagianum illud Pelagus demergas, teipsum in eandem ruinam incautè præcipitas.

Sunt & alii, qui scientiæ mediæ Patronis objiciunt, quod velint esse primi istius scientiæ authores, cum tamen ea sit antiqua, & pridem cognita: at contra alii ex adversariis eam novitatis insimulant. Nec desunt alii qui scientiam mediam penitus abstrusam, & inconceptibilem esse affirmant: alii verò eam ut nimis apertam, & facilem gratiæ & libertatis conciliatricem accusant, cum mysterium hoc maximè reconditum esse omnes agnoscant. Hæ accusationes dum semutuo interimunt, nostra responsione non egent.

Stant autem pro hac Scientiâ, præter Authores Societatis, variæ Academiæ, ac Doctores celeberrimi. Pro eadem apud Henauum & Philalethem cap. 3. §. 3. à pag. 175. ex *Archiepiscopis* enumeratur Hugo Cavellus, Antonius Peres, Augustinus Anrolinus, Gasper Nemius Duaci olim Professor: Ex *Episcopis* Malderus, Mascarenius, Dietalepius, Manriquez, Abelli, Crespi, Joannes Stienus, Levinus Torrentius, S. Franciscus de Salecius, novum Ecclesiæ tam sanctitate quam doctrinâ columnen & ornamentum. Ex quibus discernet idoneus lector, hanc Scientiam, & quæ illi innituntur dogmata, inter sanæ, solidæque doctrinæ articulos liberè recipiendam, etsi contra eam à pluribus more Scholastico disputetur, uti fit in Controversia sequenti.

CONTROVERSIA SECUNDA.

An detur Prædeterminatio Physica à Deo ad omnes actiones creaturarum.

§. I.

Status & Historia hujus Controversiæ.

Post Disputationes coram summo Pontifice institutas à Patribus Dominicanis contra scientiam Mediam & affines Controversias, rogarunt impensè Patres Societatis, ut sibi quoque liceret contra Prædeterminationem physicam, præsertim in materia de gratiâ, sua argumenta depromere. Itaque de illa coram Paulo V. habitæ sunt à P. Bastida octo disputationes, quæ durarunt usque ad diem 22. Februarii anni 1606. In quibus contendebat gratiam quæ est efficax in actu primo non esse talem ex sua physica entitate, sic ut eâ posita in voluntate, implicet contradictionem ex vilis gratiæ non sequi voluntatis consensum: idque ex quatuor potissimum principiis concludebat. Primò, ex testimoniis Scripturæ sacræ: 2. ex definitionibus Conciliorum Tridentini, Atracianæ, & Senonensis:

3. ex doctrina S. Augustini & ex aliis Ecclesiæ Patribus: 4. ex consensione quam conabatur ostendere inter hanc, & doctrinam Calvinii, non enim videbatur adhuc eo tempore in hoc conatu nimium excedere, cum paulò ante ab adversariis, prolixis parallelis, doctrina Molinæ, cum Pelagii institutis collata fuisset. Omnibus absolutis talis fuit Pontificis sententia, qualem de scientia media in §. II. supra retulimus.

Status itaque hujus celeberrimæ Controversiæ de Prædeterminatione physica genericè sumpta hic est. An ut creatura agat, necessariò prærequiratur prædeterminatio physica, quæ sit prævia aliqua motio ad singulas actiones à Deo producta in causa secunda, per quam applicetur, & determinetur ad agendum.

Prima sententia propria est Thomistarum, quæ asserit, præter concursum concomitantem, quem ponimus, causæ primæ cum secunda, necessariam esse motionem illam antecedentem, quæ posita creatura debeat agere, & quæ non posita nequeat operari, sive sit agens necessarium, sive liberum.

Disconveniunt tamen inter se Thomistæ in assignanda Entitate in qua præcisè consistat illa promotio. Primò, Bannez, Caprera, aliique apud Ruiz de Vol. Dei disp. 46. sect. 1. volunt esse qualitatem physicam & fluentem à Deo causis Secundis impressam, & per modum partialis principii prius naturam complementem actionem creaturæ; & sic dicendum est hanc præmotionem se tenere ex parte actus primi.

Secundo, docet Nazarius, & Capezudo, esse ipsam actionem creaturæ prout illa procedit à Deo ut causa determinante, & simul à creatura ut causa determinata; & juxta hanc expositionem, prædeterminatio videretur se tenere ex parte actus Secundi. Alii recentius ajunt, illam consistere in applicatione omnium prærequiritorum ad actum secundum, sive ad actionem necessariò ponendam.

Tertiò, Alvarez & Zumel tradunt prædeterminationem esse aliquid neque spectans ad actum primum, neque ad actum secundum, sed inter utrumque aliquid medium de utroque extremo aliquid participans, quam motionem virtuales nuncupant. Sed ista entitas media nullâ potest ratione fulciri; per hoc enim omninò corrui, quod neque D. Thomas, neque alii Theologi dividentes adæquatè actum in primum & secundum, talis actus medii unquam meminissent. Quodque per se inexplicabile videatur, aliquam rem absolute existere, & simul de actu primo aliquid participare.

Secunda opinio est Scotistarum, negantium creaturas applicari ad agendum per ullam hujusmodi entitatem illis intrinsicè inditam, asserunt tamen illas per decretum Dei extrinsecum, absolutum, & efficax ad agendum applicari ac determinari. In hoc igitur à Thomistis tantum discrepare videntur, quod hi doceant præviam creaturæ applicationem fieri per aliquid causæ creatæ intrinsecum, Scotistæ verò per aliquid extrinsecum. Sed neque sic prioris sententiæ difficultates satis evitant, neque desunt propriæ quas insuper incurrunt.

Tertia opinio prioribus opposita, & Scholæ Societatis universæ propria; rejicit omnem istiusmodi prædeterminationem physicam: Negatque applicationem